KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 18.12.2025 r.
COM(2025) 798 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Zaktualizowane wytyczne dotyczące analizy równowagi między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów w odniesieniu do segmentów floty składających się ze statków o długości poniżej 12 metrów zgodnie z art. 22 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa

1. WPROWADZENIE

W Unii Europejskiej znajduje się dziewięć regionów najbardziej oddalonych, które położone są daleko od kontynentu europejskiego na Oceanie Atlantyckim i Indyjskim, w basenie Morza Karaibskiego oraz w Ameryce Łacińskiej: Gujana Francuska, Gwadelupa, Martynika, Majotta, Reunion i Saint-Martin (Francja); Azory i Madera (Portugalia); Wyspy Kanaryjskie (Hiszpania).

W art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) uznaje się „strukturalną sytuację społeczną i gospodarczą" tych regionów najbardziej oddalonych „pogorszoną ich oddaleniem, charakterem wyspiarskim, niewielkimi rozmiarami, trudną topografią i klimatem, ich zależnością gospodarczą od niewielkiej liczby produktów, podczas gdy trwałość i łączne występowanie tych czynników poważnie szkodzą ich rozwojowi". Przewidziano w nim przyjęcie konkretnych środków w prawodawstwie i politykach Unii, aby pomóc im sprostać tym wyzwaniom, w tym „polityce rybołówstwa".

W 2022 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie regionów najbardziej oddalonych Unii ([1]), w którym określiła nową strategię dla tych regionów, co świadczy o zobowiązaniu Komisji do odzwierciedlenia ich specyfiki we wnioskach dotyczących prawodawstwa i polityki Unii w tym w obszarze wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb).

W porównaniu z całą unijną flotą rybacką liczba statków we flocie rybackiej regionów najbardziej oddalonych jest niska, w przeważającej mierze mają one charakter rzemieślniczy i rodzinny, a zatem charakteryzuje się niejednorodnymi strategiami połowowymi, energochłonnymi i działającymi w szczególnie trudnych warunkach oceanicznych i meteorologicznych, co ma duży wpływ na średnie wykorzystanie statków. Floty te składają się głównie ze statków o długości poniżej 12 metrów o niskiej mocy silnika, ograniczonym zasięgu i wyższych kosztach operacyjnych ze względu na oddalenie, zależność od importowanego paliwa i sprzętu. Ponadto mają one bardziej ograniczony dostęp do prywatnego finansowania i ograniczonej infrastruktury, co wpływa na ogólną rentowność tych połowów, a tym samym zmusza rybaków do prowadzenia wielu rodzajów działalności w celu zrekompensowania braku dochodów, co z kolei wpływa na wskaźnik wykorzystania statków. Rybacy działają na wąskich szelfach przybrzeżnych, często konkurując z gatunkami wędrownymi lub sąsiadującymi flotami, oraz w kontekstach wrażliwych pod względem społeczno-gospodarczym, w których rybołówstwo odgrywa kluczową rolę w lokalnym zatrudnieniu, żywności i stabilności społeczności. Ponadto stada ryb poławiane w regionach najbardziej oddalonych są z natury bardziej zróżnicowane i wielogatunkowe niż stada poławiane przez flotę rybacką w pozostałej części Unii.

Biorąc pod uwagę te szczególne cechy strukturalne i ekologiczne, konwencjonalne unijne metody oceny stad, które zostały opracowane głównie dla połowów jednogatunkowych i połowów bogatych w dane, a także metody oceny wykorzystania statków, które zostały opracowane dla połowów mniej narażonych na ekstremalne zdarzenia pogodowe oraz które są rentowne i wystarczająco finansowane, aby umożliwić rybakom poleganie wyłącznie na ich działalności połowowej, mogą wymagać dostosowania, aby odpowiednio odzwierciedlić realia

([1]) COM (2022) 198 final

regionów najbardziej oddalonych. Dostosowania metodologiczne muszą również uwzględniać fakt, że sytuację pogarsza w wielu przypadkach charakter statków rybackich, które należą do najstarszych i najmniejszych w Unii i są mniej przygotowane do dywersyfikacji docelowych stad ryb, rozmieszczonych szerzej i równomiernie na różnych łowiskach, aby uniknąć nadmiernej koncentracji operacji połowowych w pobliżu linii brzegowej, a także gromadzić i przekazywać dane na temat swojej działalności połowowej.

Dane dotyczące tych połowów są stosunkowo ograniczone i przeprowadza się mniej ocen stad, co ogranicza zdolność państw członkowskich do składania sprawozdań na temat równowagi między zdolnością połowową floty a uprawnieniami do połowów, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi analizy równowagi między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów przyjętymi przez Komisję na podstawie art. 22 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa (([2])) (zwanego dalej „COM(2014) 545 final"). Ponadto w celu lepszego uwzględnienia zróżnicowanego charakteru działalności połowowej flot regionów najbardziej oddalonych konieczne może być zwiększenie poziomu podsegmentacji floty, wykraczające poza to, co określono w ramach gromadzenia danych ([3]).

W niniejszym komunikacie uwzględniono wyżej wymienione czynniki, które znacznie różnią się od czynników występujących w pozostałej części Unii, i zgodnie z priorytetami określonymi w komunikacie z 2022 r. w sprawie regionów najbardziej oddalonych ([4]) ustanowiono w nim szczegółowe wytyczne dotyczące oceny równowagi segmentu floty w odniesieniu do statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych. Dostosowuje się w nim niektóre elementy zawarte w COM(2014) 545 final do strukturalnej sytuacji gospodarczej i społecznej oraz czynników potęgujących w regionach najbardziej oddalonych zgodnie z art. 349 TFUE i zastępuje COM(2024) 223 final na warunkach określonych w sekcji 3 niniejszego komunikatu.

W związku z wygaśnięciem COM(2024) 223 final i w następstwie zobowiązania określonego w Europejskim pakcie na rzecz wszechoceanu ([5]) Komisja zwróciła się do państw członkowskich posiadających floty w regionach najbardziej oddalonych o przedstawienie dowodów naukowych na potrzeby zmiany wytycznych oraz skonsultowała się z jego organem naukowym, Komitetem Naukowo-Technicznym i Ekonomicznym ds. Rybołówstwa (STECF) ([6]).

Niniejszy komunikat przewiduje jednak alternatywne metody (w porównaniu z tym co określono w COM(2014) 545 final), które zainteresowane państwa członkowskie mogą stosować w celu przygotowania niektórych wskaźników w odniesieniu do segmentów floty składających się ze statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych. Te alternatywne metody opierają się na opracowaniu COM(2014) 545 final i COM(2024) 223 final oraz uwzględniają 1) dodatkowe analizy naukowe i zalecenia przedstawione przez Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) w odniesieniu do

([2]) COM(2014) 545 final

([3]) Rozporządzenie Rady (WE) nr 199/2008 z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowych ram gromadzenia danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania w sektorze rybołówstwa oraz w sprawie wspierania doradztwa naukowego w zakresie wspólnej polityki rybołówstwa, Dz.U. L 60 z 5.3.2008.

([4]) COM(2022) 198 final

([5]) COM(2025) 281 final

([6]) STECF 25-18 oraz STECF PLEN 25-02

rocznych sprawozdań dotyczących floty państw członkowskich oraz 2) informacje specyficzne dla regionów najbardziej oddalonych dostarczone przez zainteresowane państwa członkowskie ([7]).

We wszystkich przypadkach, w tym przy stosowaniu wytycznych określonych w niniejszym komunikacie, państwa członkowskie powinny przedstawić wszystkie niezbędne dane i wyjaśnienia w celu uzasadnienia swoich wyborów oraz, w razie potrzeby, aby umożliwić STECF dalszą analizę i kontrolę.

2. ALTERNATYWNE METODY DLA SEGMENTÓW FLOTY SKŁADAJĄCYCH SIĘ ZE STATKÓW O DŁUGOŚCI PONIŻEJ 12 METRÓW W REGIONACH NAJBARDZIEJ ODDALONYCH

COM(2014) 545 final ma zastosowanie do wszystkich segmentów statków jako podstawowa zasada.

Wytyczne zawarte w niniejszym komunikacie wprowadzają alternatywne metody dla segmentów floty składających się ze statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych, które mogą być stosowane do przygotowania parametrów danych, biowskaźników, wskaźników wykorzystania statków oraz dodatkowych wskaźników, jak określono poniżej.

Państwa członkowskie mogą przygotować swoje sprawozdania dotyczące floty na podstawie którejkolwiek z alternatywnych metod określonych w niniejszym komunikacie w odniesieniu do danych segmentów floty, wyłącznie jeżeli uzasadnią taką potrzebę w świetle szczególnej sytuacji danego segmentu floty i szczególnych ograniczeń, jakim podlega segment, ze względu na jego położenie w regionie najbardziej oddalonym. Wyjaśnienia należy przedstawić w załączniku do sprawozdania dotyczącego floty.

Zgodnie z COM(2014) 545 final, jeżeli wskaźniki wskazują na nierównowagę w jednym z odnośnych segmentów floty, ale państwo członkowskie uważa, że mimo to dany segment floty jest w równowadze z zasobami (lub odwrotnie), oczekuje się, że państwo członkowskie przedstawi analizę uzupełniającą, która umożliwi Komisji i STECF pełne zrozumienie i uwzględnienie powodów uzasadniających jego stanowisko przy ustalaniu równowagi. Powinno to mieć zastosowanie zarówno wtedy, gdy wskaźniki są przygotowywane zgodnie z metodami określonymi w COM(2014) 545 final, jak i wtedy, gdy są one przygotowywane z wykorzystaniem metod alternatywnych określonych w niniejszym komunikacie.

2.1. Parametry danych i segmentacja floty

W celu przeprowadzenia znormalizowanych analiz, ułatwienia porównań i uniknięcia powielania prac, zgodnie z COM(2014) 545 final, parametry danych należy obliczać przy wykorzystaniu danych zgromadzonych na podstawie ram gromadzenia danych.

Zgodnie z zaleceniem STECF, w przypadku statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych obliczanie wskaźnika może być poddane podziałowi na podsegmenty na najbardziej odpowiednim poziomie ([8]). Zasadniczo podział na podsegmenty pomoże

([7]) W szczególności STECF PLEN 25-02

([8]) Państwa członkowskie powinny w jak najlepszy sposób wykorzystać kolumny ACTIVITY (działalność), GEAR (narzędzia połowowe) oraz FISHERY (rybołówstwo) zawarte w formularzu wezwania do przekazania informacji ekonomicznych

zapewnić, aby wartości wskaźników dla podsegmentów były bardziej reprezentatywne niż w przypadku bardziej zagregowanej segmentacji. W przypadkach, w których dostarczona jest podsegmentacja, powinna ona stanowić dodatek do ram gromadzenia danych, a nie je zastępować. Ponadto wszystkie dane potwierdzające obliczenia zawarte w sprawozdaniu dotyczącym floty należy również przedstawić w załączniku do takiego sprawozdania zgodnie z tą samą, jednolitą podsegmentacją.

2.2. Biowskaźniki

Zgodnie z COM(2014) 545 final, aby wykazać równowagę segmentu floty, oba biowskaźniki (wskaźnik zrównoważonego odłowu i wskaźnik zagrożonych stad) powinny być w równowadze.

2.2.1. Wskaźnik zrównoważonego odłowu

W odniesieniu do segmentów floty dotyczących statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych obliczanie wskaźnika zrównoważonego odłowu, jak wyjaśniono w sekcji 10.1 COM(2014) 545 final, można uprościć w jeden z następujących sposobów:

- wartości F i Fmsy można wyprowadzić, w kolejności ważności, z: a) ocen krajowych poddanych wzajemnej ocenie, w przypadku gdy wzajemne oceny są publicznie dostępne lub stanowią załącznik do sprawozdania dotyczącego floty; b) ocen krajowych, które nie zostały (jeszcze) poddane wzajemnej ocenie, w przypadku gdy oceny krajowe przedstawiono w załączniku do sprawozdania dotyczącego floty, w celu poddania ich wzajemnej ocenie. Oceny stad powinny opierać się na najnowszych dostępnych danych odzwierciedlających obecny stan stad ryb. Biorąc pod uwagę, że roczne dane nie zawsze są dostępne w odniesieniu do każdego stada, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby uwzględnione oceny stad opierały się na najnowszych dostępnych danych i nie były starsze niż trzy lata przed rokiem referencyjnym. Dokładny harmonogram może się jednak różnić w zależności od historii życia stad, co oznacza, że w przypadku niektórych gatunków o dłuższych cyklach życia nadal istotne mogą być nieco starsze oceny do pięciu lat; wskaźnik SHI można przedstawić wraz z rzeczywistym odsetkiem pokrycia i liczbą stad wykorzystanych do obliczenia wartości;
- można wykorzystać szacunki wartości F i Fmsy dotyczące zarówno jednego reprezentatywnego gatunku docelowego w połowach, jak i większej ich liczby; w tym kontekście można również przedstawić i wykorzystać oceny oparte na produktywności grupowania gatunków.

Niezależnie od uproszczenia zastosowanego przez państwo członkowskie, wszystkie niezbędne dane należy przedstawić w załączniku do sprawozdania dotyczącego floty, aby zapewnić pełną przejrzystość i umożliwić STECF dalszą kontrolę.

2.2.2. Wskaźnik zagrożonych stad

Zgodnie z COM(2014) 545 final, państwa członkowskie powinny uwzględnić liczbę stad obecnie ocenianych jako obarczone wysokim ryzykiem biologicznym, które „są eksploatowane” przez dany segment floty. W COM(2014) 545 final wyjaśniono również, że w

tym kontekście „eksploatacja” oznacza, że każde ze stad wysokiego ryzyka stanowi ponad 10 % połowów floty lub że flota odpowiada za ponad 10 % połowów tego stada.

Na podstawie opinii STECF i biorąc pod uwagę szczególną sytuację segmentów floty składających się ze statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych, w COM(2024) 223 final umożliwiono państwom członkowskim tymczasowe stosowanie alternatywnej wartości progowej w celu określenia, czy dane segmenty floty „eksploatują” stada wysokiego ryzyka ([9]). Po wygaśnięciu ważności COM(2024) 223 final należy dostosować ten alternatywny próg, aby lepiej odzwierciedlić idiosynkratyczne cechy tych segmentów floty opisane w sekcji 1 niniejszego dokumentu i uwzględnić ich wpływ na przedmiotowe stada.

W związku z tym, państwa członkowskie mogą uznać, w odniesieniu do segmentów floty składających się ze statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych, że stado obarczone wysokim ryzykiem biologicznym jest „eksploatowane przez” jeden z segmentów floty, jeżeli stado to stanowi ponad 20 % połowów danego segmentu floty lub jeżeli dany segment floty odpowiada za ponad 10 % połowów tego stada. Państwa członkowskie powinny przedłożyć do dalszej kontroli STECF szczegółowe dane i wyjaśnienia dotyczące zastosowanych obliczeń, a także naukowe powody zastosowania tej alternatywnej wartości progowej w załączniku do sprawozdania dotyczącego floty.

W przypadku stad wspólnie eksploatowanych z państwami trzecimi, w szczególności stad zarządzanych przez regionalne organizacje ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO), państwa członkowskie i STECF będą wykorzystywać dane dotyczące połowów międzynarodowych do obliczania wskaźnika zagrożonych stad, jeżeli są one dostępne. W przypadku stad wspólnie eksploatowanych, dla których takie dane międzynarodowe nie są dostępne, połowy UE, uzupełnione wszelkimi istotnymi informacjami i danymi, będą stosowane do obliczania SAR. Stada, których stan według odpowiedniej RFMO nie jest przełowiony lub nie jest zagrożony przełowieniem, nie będą klasyfikowane jako „stado zagrożone”.

2.3. Wskaźnik wykorzystania statku

Zgodnie z COM(2014) 545 final wskaźnik wykorzystania statku to średnia – w odniesieniu do każdego segmentu floty – stosunku nakładu faktycznie zaangażowanego do maksymalnego nakładu, który mógłby zostać wykorzystany przez flotę.

Uznając wyjątkową cechy flot regionów najbardziej oddalonych, w tym ich zmienność poziomów działalności połowowej, państwa członkowskie powinny nadal mieć możliwość obliczania alternatywnej wersji tego wskaźnika, w tym, w należycie uzasadnionych przypadkach, dostosowanej na poziomie segmentu, która opiera się na teoretycznym, a nie rzeczywistym maksymalnym poziomie działalności i jest uwzględniana w ocenie równowagi. Wartość ta powinna być określana przez każde państwo członkowskie na podstawie opinii ekspertów i dostępnych informacji, z uwzględnieniem warunków naturalnych, technicznych i społecznych, istotnych dla szczególnej sytuacji floty w regionach najbardziej oddalonych. Możliwość tę przyznaje się państwom członkowskim, ponieważ zaobserwowana maksymalna liczba dni na morzu w danym segmencie floty dla każdego roku odniesienia może być ograniczona przez czynniki zewnętrzne, a zatem liczba ta może nie odzwierciedlać prawdziwej zdolności technicznej tej floty. Przykładami czynników zewnętrznych, jak określono w sekcji 12.2 COM(2014) 545 final, mogą być czynniki ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. Jak

([9]) STECF PLEIN 24-01

zauważono w sekcji 1, segmenty floty składające się ze statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych są szczególnie narażone na takie czynniki zewnętrzne.

W przypadku gdy państwa członkowskie mogą uzasadnić zastosowanie tej wersji wskaźnika określonej w sekcji 12.2 COM(2014) 545 final, może to znaleźć odzwierciedlenie w wyborze wskaźnika VUR*nn*. Powody wyboru wskaźnika *nn* należy podać wraz ze wszystkimi danymi wymaganymi do obliczeń w załączniku do sprawozdania dotyczącego floty. Aby umożliwić identyfikację tendencji w zakresie VUR, zachęca się państwa członkowskie stosujące wersję VUR*nn* wskaźnika technicznego do utrzymania tego samego progu przez wiele lat, co pomoże zmniejszyć wpływ wartości ekstremalnych. W każdym razie przy ustalaniu lub dostosowywaniu progu *nn* państwa członkowskie muszą przedstawić jasne uzasadnienie takiej decyzji.

W celu rozwiązania problemów związanych z dokładnością wynikających ze zbyt małej próby referencyjnej ocena równowagi segmentów składających się z mniej niż dziesięciu statków opiera się na wersji wskaźnika, która daje najwyższą wartość, biorąc pod uwagę minimalną wartość referencyjną wynoszącą 0,7 określoną w sekcji 12.3 COM(2014) 545 final.

2.4. Dodatkowe wskaźniki

W przypadku segmentów floty składających się ze statków o długości poniżej 12 metrów w regionach najbardziej oddalonych jako dodatkowe wskaźniki biologiczne można podać wskaźnik liczby nadmiernie eksploatowanych stad [Number of Overexploited Stocks] (NOS) i wskaźnik zależności ekonomicznej [Economic Dependency Indicator] (EDI) jako dodatkowe wskaźniki biologiczne obliczane zgodnie z opinią STECF ([10]).

Można również przedstawić wskaźniki społeczne, potencjalnie pomocne w zilustrowaniu szerszych warunków społeczno-ekonomicznych, w jakich działa flota. Daje to państwom członkowskim możliwość przedstawienia dodatkowych przykładów ilustrujących stan ich segmentów floty, obejmujących najmniejsze i potencjalnie najbardziej podatne na zagrożenia statki i rybaków oraz przedsiębiorstwa.

Te dodatkowe wskaźniki nie są uznawane za wskaźniki alternatywne i nie są uwzględniane w obliczeniach równowagi floty.

3. UWAGI KOŃCOWE

Niniejsze wskazówki mają zastosowanie do opracowywania i oceny krajowych sprawozdań przedkładanych przez państwa członkowskie do maja 2026 r. zgodnie z art. 22 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa z dnia 11 grudnia 2013 r., zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE. Mają one jednak również zastosowanie do oceny sprawozdań krajowych przedłożonych przez państwa członkowskie do maja 2025 r., jeżeli sprawozdania te zawierają już oceny lub informacje, które pozwalają na bardziej korzystną ocenę bilansu danego segmentu floty niż w przypadku COM(2014) 545 uzupełnionego COM(2024) 223 final. Komisja będzie nadal współpracować ze STECF, w

([10]) Aby obliczyć te wskaźniki, prosimy zapoznać się ze sprawozdaniami STECF-PLEN-24-01 i STECF-15-02 s. 76–78 oraz przyjąć, że n=10 %

szczególności z ekspercką grupą roboczą STECF ds. regionów najbardziej oddalonych, aby zająć się kwestiami specyficznymi dla regionów najbardziej oddalonych.